

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos utca (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hóra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferencz utca 33-ik szám.

Egy négyszög ezrentiméternyi tér hirdetéséi ára 8 fillér. Gyárosok, kereske dők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyilttérli oslkkok garmond sora után 40 fillér fizetendő.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Mit várunk Apponyitól?

Kolozsvár, aug. 28.

Nevezetes politikai esemény előtt állunk. Arról van szó, hogy gróf Apponyi Albert közelebből megjelenik jászberényi választói körében és ott nyilatkozni fog a politikai helyzetről.

A magyar politikai közvéleményt mindig különösen érdekelte az, ha gr. Apponyi politikai beszédet mond, mert azt már megszokhattuk, hogy közéletünknek ez az elismert kitűnősége nem csak beszél, hanem mindig mond is valamit, még pedig komoly figyelmet érdéklő dolgokat.

Most kilátásba helyezett beszámoló beszédje elé, a rendesen is fokozottabb kíváncsisággal tekinthet az ország közvéleménye. Kíváncsiságunkat fokozza az a körülmény, hogy a parlamenti szünet alatt nevezetesebb politikai esemény nem igen adta elő magát, s a közvélemény ugyszólvá — ráéhezt egy kis politikai csemegére.

De leginkább fokozhatja érdeklődésünket az a körülmény, hogy a Bánffy-féle politikai rendszer csufos bukása után beállott politikai és közkormányzati kérdésekről gróf Apponyi még mindez ideig nem nyilatkozott oly részletességgel, a mely kielégíthette volna a várakozásokat.

Már pedig az nem szorul bizonyításra, hogy a közvéleménynek a Széll-kabinet politikai rendszerét illetőleg igen is nagy szüksége van arra, hogy alaposabban tájékozva legyen, mint a hogy ma be van avatva ennek a politikának a részletkérdéseibe.

Apponyi gróf mindekkor nem vette ki az őt illető részt abból a politikából, a melyet az általa is támogatott kormány képvisel s mondhatni csak a szemlélő szerepére vállalkozott, a ki, mint ilyen, távol állott az aktív cselekvés körétől.

És éppen, mert Apponyi gróf a szemlélő szerepét végezte, feltételeznünk kell, hogy a viszonyokat ismeri s azokról pártatlan ítéletet mondhat. Már pedig arra valójában igen nagy szükség van, hogy olyan hivatott politikus, minő Apponyi gróf, tisztaképet rajzoljon meg a — Bánffy bukása után bekövetkezett politikai helyzetváltozásokról, a melyek felől a nemzet bizony még ma sincs eléggé tisztában.

Apponyi gróf, bár cselekvő részt nem igen vett a parlamenti tanácskozásokban, ám azért kétségtelenül alaposan tájékozva van minden részletéről a Széll-kabinet politikájának és ha

valakitől, ugy elsősorban éppen Apponyi gróftól várhatja a nemzet, hogy elvégre felvilágosítsa a közvéleményt arról, hogy a nemzetipárt külön politikai állásának feladása következtében a Széll kormány politikai és közkormányzati rendszere alkalmasnak bizonyult-e arra, hogy a nemzeti párt politikai programjába felvett különösebb nemzeti érdekeket kielégítse és az ők külön politikai eszményeiket megvalósítsa?

És éppen ez a körülmény kölcsönöz különös jelentőséget Apponyi gróf kilátásba helyezett beszámolójának, mert ez lesz az első komoly alkalom arra, hogy a nemzet pártatlan ítéletet halljon a helyzetről, a mely még ma sem bontakozott ki mindazon homályból, a mely a Széll-féle politikai programnak nem egy kardinális tételét rejti el a kíváncsiak tekintete elől.

Különösen most, a mikor Ausztriában alkotmányválság ütött ki és az alkotmányos kormányzás helyét a katonai diktatura készül elfoglalni, Magyarország népeinek nagy oka van megtudni, hogy e váratlan helyzet alakulással szemben a Széll-kabinetnek minő programja van és miképpen fogja érvényre juttatni azokat a nemzeti érdekeket, a melyek az Ausztriával kötött államszerződésben az alkotmányosság megszüntése esetére kifejezetten körül vannak írva.

Ugy eshetik, hogy már a nagyon közel jövőben nagy fordulat áll be az Ausztriával fennálló közjogi helyzetünkben és olyan előkelő államférfi, mint Apponyi gróf, nem térhet ki ama nagy kötelesség elől, mely azt szabja elő, hogy választói előtt egész őszinteséggel nyilatkozzék éppen azokról a kérdésekről, a melyek a közvéleményt elsősorban foglalkoztatják.

Az, a mit Apponyi gróf a választói előtt fog elmondani, az ő kivételes állásában az egész országnak lesz mondván s az egész ország éppen az ő nyilatkozatai nyomán formálja meg magának azt a képet, a melyben — ugy eshetik — jövő sorsunk rajzolódik meg.

Ezekért tekintünk mi olyan különös várakozásokkal Apponyi gróf jászberényi beszámolója elé, melyről már eleve tudni lehet, hogy nagyfontosságú kijelentéseket fog tartalmazni.

Politikai hírek.

A Kossuth-párt megkezdi a vidéken a választási akcióját. És ez elég

mozgalmas is lesz, mert a párt soká késelt. Késelt pedig azért, mert a pártban magában nem voltak tisztában a jelszót illetőleg.

Apponyi beszámolója. Budapesti tudósítónk írja, hogy gróf Apponyi Albert szeptember hó folyamán Jászberénybe utazik, hogy választói előtt beszámolót mondva, az országgyűlés legutóbbi működéséről nyilatkozzék a politikai helyzetről is. A beszámoló határnapja még nincs megállapítva, a melyben gróf Apponyi Albert pártja jászberényi vezetőségére bízta annak meghatározását, annyi azonban bizonyos, hogy az még a képviselőház összejövetele előtt fog megtartatni. Országszerte nagy érdeklődéssel várják gróf Apponyi politikai megnyilatkozásait, mely világosságot fog vetni a jelen politikai helyzet kérdébe. Gróf Apponyit számos képviselőtársa kíséri el Jászberénybe, melynek polgársága a lelkesedés örömeivel várja nagy nevű képviselőjét.

Elégtétel Darányinak. A temesvármegyei mezőgazdasági bizottság a délvideki földmivelők egyesületével egyetemben Serbán János országos tejgazdasági felügyelő elnöklété alatt augusztus 25-ikén a tejszövetkezet ügyében Temesvárt állást tartott, melyen Petrásch József torontálmegyei gazdasági egyesületi titkár indítványára táviratilag fejezték ki bizalmukat Daranyi Ignác földmivelésügyi miniszter iránt.

Egység a pártban.

Kolozsvár, aug. 29.

Nagybánya város képviselője, Láng Lajos vasárnapi beszámoló beszéde során ugyanecek hangoztatta a szabadelvűpárt egységének szükségességét. Ezt egyebek közt főleg az Ausztriával való viszonyunkban beállható változással motiválja.

Ezért szükséges a Láng Lajos nézete szerint egy erős, egységes párt, erős kormány, munkaképes parlament. Láng Lajos csak erős, egységes kormányra gondol. Mint kormánypárti ember, nem is köteles mással törődni. Az ő eszejárása nem kalandozik át ellenzéki mezőnyökre. Ez érthető és érthető az ő részéről hangzott állítás is, a mely azt mondja, hogy nálunk mindenkor a mérsékelt szabadelvű haladás eszméje vezette a politikát. Mert hiszen Láng Lajos azokhoz a megrögzött doktrínér liberálisokhoz tartozik, a kik mérsékelt szabadelvűségnek tekintik a merkantilizmus irányzatát is.

De nem kívánunk az összeférhetetlenség mezejére tévelyegni, habár Láng Lajos közgazdasági működése is azokon a nyomokon haladt eddig, a melyeket a mozgó tőke jelez a modern

szabadelvűség követőinek. Éppen ezért különösen hangzanak nagybányai beszámolójának szavai, s melyekkel előtérbe helyezi azokat az erőnyeket, a melyeknek hagyományos tisztelete nemzeti erőnk legfőbb alapját alkotja.

Nem magyarázza meg azokat az erőnyeket, csak az irántuk való hagyományos tiszteletet említi, kijelentvén, hogy a mérsékelt szabadelvűség nagy eszméi hevítik a magyar nemzetben a józan politikai érzetet.

Ebből aztán azt következteti, hogy egy nagy és erős párt tarthatja kezében az uralmat és vezetheti sikerrel az ország ügyeit.

Elismerjük, hogy így van, de mi arra az álláspontra helyezkedünk, hogy nem egy erős és egységes párt van csak szükségünk, hanem legalább is két erős és egységes párt.

A mostani szabadelvű kormánypárt erejét nem vonjuk kétségbe, de kétségbe vonjuk egységességét, hiszen mindennapban a szerencsében részesülünk, hogy annak apártna egy frakciója megtámadja, megrágalmazza a pártnak ama részét, a mely új vérkeringést, új erőt vitt bele az elsatnyult dogmatikus szelvénybe, a mely egyedüli oka az eddigi mulasztásoknak, melyeknek árát elég keserűen fizette meg nehezen fejlődő iparunk és válságba kergetett mezőgazdaságunk.

A bukott rendszernek hűséges emberei benne ülnek még az „egységes, erős” pártban, a bukott rendszer katonái háborút viselnek azok ellen az eszmék ellen, a melyeket a beolvadt új orok magukkal hoztak, a bukott rendszer harcosai nem ismerik el azt az igaz és tiszta szabadelvű irányzatot, melyet a nemzeti eszmék képviselői, a magyar föld érdekeinek védelmezői belevittek a nagy szabadelvű párt kötelékbe. A bukott rendszer emberei kézzel-lábbal védekeznek az ellen, hogy a merkantilizmus ellenzőinek hazafias törekvései ezélt érjenek, meggyanúsítják ezeknek a törekvéseknek egyik legerősebb liberális képviselőjét, Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert, rágalmazzák a pártkötelékbe lépett nemzeti párt embereit s a reakció vádját emelik azok ellen, a kik a magyar nép igazait védik a kizsákmányolók ellen. Nekik vöröspoztót a Károlyi Sándor szövetkezeti működésének eredményes volta, Dessewffy Aurél, Zseleńszky Róbert, Majláth József mezőgazdasági programját, szóval a gazdaszövettség zászlóbontását pedig egyenesen árulásnak minősítik a magyar liberális politika ellen.

Már pedig Széll Kálmán politikája nem azonos a bukott rendszer politikájával az azok a liberális szecsesszionisták, a kik még mindig benn ólálkodnak az „egységes, erős” liberális pártban, éppen nem odaváló elemek.

M—g.

A kínai háboru.

A konzulok neheztelnek.

Sanghai, aug. 28.

Az idegen konzulok rosszallását fejezték ki a városnak Peking felszabadulása örömére tervezett kiválgtatásról és értékre adták a városi hatóságnak, hogy a kiválgtatásban nem fognak résztvenni. Azt beszélik, hogy az angolok a Jangee völgyében valami fontos lépésre készülnek.

Békétárgyalások.

London, aug. 28.

Li-Hung-Csang folyó hó 26-án táviratot küldött a Li-Hu-Fuban levő császárnának, a melyben felszólítja, hogy Tuán herceget fogassa el és a boxereket fegyverezze le, hogy így neki alkalom adathassék arra, hogy az európai nagyhatalmakkal tárgyalásokat folytathasson a békekötés tárgyában.

A nagyhatalmak akciója.

Berlin, aug. 28.

A Kinába induló német tisztek közt rendkívül komoly hangulat uralkodik, mit bizonyít a Magdeburger Ztg. következő híre: A tisztek hangulata rendkívül komoly. Mindnyájan tudják azt, hogy nem indulnak katonai sétautra. A legutóbbi napokban pedig a következő, rendkívül érdekes eset történt meg egy német hajó indulásakor, a mely tiszteket vitt a kínai csatárérre. Egy tisztnak a fivére, a ki Kinába indult, a bányának e szavak kíséretében adott egy eziankalival telt tüvegcskét: „Ha megsebeznenék, igyál ebből, hogy meghalj, még mielőtt a kínaiak megsonkítanak testedet.”

Ki a bünös?

London, aug. 28.

A Standard-nak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy most már iratokkal is be van bizonyítva, hogy pekingi és tien-csini idegenellenes zavargások tényleges szerzője Junglu és hogy ő bírta rá Tuán herceget, Kancjait, Lipinghen-t és az özevegy császárt, hogy extrém álláspontot foglaljanak el.

A román-bolgár össze tüzés.

Budapest, augusztus 28.

A mai nap szenzációja a bolgárok hadikészülődése. A konstanci dandárparancsnok, Candiano-Popesku tábornok jelenti, hogy Szilisztriában a bolgár csapatok nagymértékű erődítéseket végeznek és hogy nagyobb csapat-összpontosítást észlelnek. Ugyancsak ilyféle hírek érkeznek a dunapart városok hatóságaitól. Lehet, hogy e hírek kissé exageráltak, de tény az, hogy az összes Romániában levő bolgárokat gyakorlatra hívták Bulgáriába.

Romániában is harezias a szellem, habár a komoly politikusok nem hiszik, hogy a konfliktus vége háboru lesz, mert az összes európai hatalmak a béke fontartására törekednek és nyomást tesznek a bolgár kor-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Augusztus 29.

A társadalmi kérdés.

Budapest, aug. 26.

Az emberek küzdenek a létért, küzdenek a betevő falatért. Hát ez jól van így, mondják azok, a kiknek szeme előtt a nagy természet lebeg és a kiknek örömet okoz a természet örök törvényeinek szemlélete. Az lehet, hogy ez jól van így, de azt már senki sem fogja állítani, hogy a kik át is élék azt, a mire a szemlélő azt mondja: ez jól van így, jól is érzik magukat ebben a pokoli állapotban. Hiába: csak egyszer szemezt ezt az arasznyi kis életünket szeretnők magunknak a lehető legjobban és legkényelmesebben berendezni. A modern ember is ugy gondolkozik, mint a hogy gondolkozott az ember kezdetől fogva: jobb ezen a világon koldusnak lenni, mint ebben a másik, képzelt világban a lelkek uralkodójának. Az örök embernek gondolkozása ez. Na és ha a dolog így áll, az csak nagyon természetes, hogy senki sem akar ebben a világban nyomorogni. Mindent ettől a látgótól várunk. Senki sem akarja a páriának vegetálását végigcsinálni. És mégis: ebben a világban nagyon sokan nyomorognak. Nagyon sokan éheznek és az emberiség feljajdulása kifejezésre jut társadalmunk nyomorultjainak pánaszaiiban.

Senki se mo dja azt nekem, h gy kiki

szerencsésének a kovácsa. Régi, közismertes mondas ez, de nincs benne egy mákszemnyi igazság sem. Ne áltassuk magunkat: a nyomornak oka nem egyedül az egyes, még akkor sem, ha utolsó fillérére a pálinkamérésbe viszi is. A nyomornak határozottan egyik legfőbb oka maga a társadalom. A társadalom nem afféle kigondolt agyvére a kétségbeesett embernek: a társadalom teremti meg a nyomort és végigkibácsolja a nyomorultakat.

Az a későbbi következmény pedig, hogy mindez isteni parancsra, örök törvények folytán történik, hogy az ember szenvedésre van teremtve, nem sokat változtat a nyomorgó nyomorán, a szenvedő szenvedésén. A szenvedés mérhetetlen mennyiségét alig apaszthatta az az igazság, hogy ennek így kell lennie. Jó kivétel az emberiség történetében. Éppen azért érdekes az ő története. Ha valami közönséges dolog foglaltatnék a Jó könyvében, de hogy került volna az a könyvek-könyvébe, bizony nem érdeklődnék senki sem ez iránt a história iránt.

Az igazság csak a hívőnek igazság. A kinek erős a hite, hogy ő boldogságra született, hogy az embernek általában boldogságra kell vagy kellene születnie, annak igazságunkat alig disputálhatjuk be. A ki nem hiszi, hogy neki szenvednie, nyomorognia kell, annak elméleti tételek sem vigasztalást, sem megnyugvást nem nyújtanak.

Tény az, hogy az emberek tekintélyes tömege nyomorog és tény az, hogy ennek a nyomorgásnak közvetlen oka a társadalom: a társadalmi és gazdasági berendezkedés.

Ne feledjük, hogy sokan vannak, a kik nem tudnak megélni, még ugy sem, ha egész nap dolgoznak. Igen sok éhes ember van. És eh-ségüket nem tudjuk csillapítani. Hiába mentegőztünk. Ez így van. És a kiáltó nyomor mellett, sokszor közvetlen szomszédságában látjuk a pompázó, mérhetetlen gazdagságot.

Nem tagadom, őszintén bevallom: még látni sem szeretem a szegénységet. Sanyomorultaktól pedig igazán fázom. És mégis sokszor, nagyon sokszor gondolkodni rájuk. Bármennyire irtózzam is az éhezők és kiéhezettek látásától, akárhogy rejtőzzem el az emberiség szenvedői elől, mindenkor magam előtt látom őket. Látom, a mint kenyeret kérnek, látom a mint kenyeret koldulnak — eredménytelenül. És hallo! szörnyű átkozódásaikat.

Fantáziám elvezet a bányamunkások közé. Lemegyek a föld mélyébe, a hol napot, világosságot sohasem látni, a méces derengő fényénél felismerem embertársaimat. Emberfeletti munkát végeznek. Ez a munka mihamar aggot csinál a rózsás arcú fiatal emberből. Köny gyűl a szemembe, ha elgondolom, hogy ezek, a kik itt az örök homályban naponta talán 10 órát (ha nem többet) a rabszolgamunkánál is keményebb munkát végeznek, a kik a bányatelepről hetenként csak egyszer kereshetik fel családjukat, szintén emberek, a kikben épp ugy működnek az emberi erők, mint én bennem, vágyaik kelteznek, tervezgetnek, sorsukon javítani akarnak, míg végre idő teltével, a mint fizikai erejük fogy, a mint fizikai erejüket felemészti a munka, — vágyódásaik megvalósítására,

sőt a megvalósítás tervezgetésére is szükséges energia kivész belőlük. — És a lesújtottak és földre tiportak maradnak a vágyakkal, de ezeknek megvalósítását immár nem saját maguktól, hanem valamely felsőbb, nem ritkán természetfeletti hatalomtól várják.

Ha a napkeltétől napnyugtáig robotoló páriáknak, a társadalmi munkakényszer rabjainak életét látjuk, még mindig nem mondhatjuk el, hogy ismerjük az emberiség legnyomorultabbjainak életét. Egyáltalában: soha még az elképzelhető legnagyobb szerencsétlenség, nyomor látására sem mondhatjuk, hogy ez az emberi szenvedésnek a netovábbja. Nyomorultabbaknál nyomorultabbak vannak. A szerencsétleneknek, a nyomorultaknak örök vigasztalásul szolgálhat, hogy nem ők a legszánandóbbak, hogy vannak olyanok is, a kiket még ők is megszánanak, a kik az ő helyzetüket is irigylük.

Hisz még a szellemet és a testi épséget megölő munkakényszer is örömet elviselhető, ha tudjuk, hogy ezáltal saját magunknak, szeretteinknek, hozzánk tartozóinknak biztosítjuk létüket. Talán elagott szüleinket tartjuk el, talán nőnknek, gyermekeinknek szerezzük meg ezért az árért betevő falatjukat, biztosítjuk a megélhetést, fenntartjuk a tisztaságot, szerzünk valami kis szellemi műveltséget. — Talán még szereteteinknek némi olesó, ártatlan örömeiket is szerezhetünk. Ilyen viszonyok között örömmel dolgozunk, örömmel áldozzuk fel önmagunkat a magunk sokkal jobban szeretett, jobban féltett hozzánk tartozói boldogságáért.

De lássuk ugyanezeket az életviszonyokat más társadalmi vonatkozásban. Legkedvesobbjeink éheznek, feleségünk beesett, sápadt arczeval kényeret kér, gyermekeink az éhségtől, a nem embernek való lakástól, a szegénységtől és nyomortól elesigázva, a ágyon nyőszörögnek és mi nem tudunk rajtuk segíteni, mert még koldulni nem tudunk.

Munkát nem kapunk, koldulni nem tudunk, így élni lehetetlen. Ez az állapot, a mely a hívóból istenkáromlót csinál. Ez az állapot, a mikor már nem látunk senkit és semmit, csak a saját nyomorunkat érezzük; ilyenkor elkese-redésünkben mitsem törődünk az állami renddel, a szépen megfogalmazott törvényszakaszokkal, a társadalmi szabályokkal vagy pláne a családi tradícióval, az illem szabályaival stb. stb. Már mindent elvesztettünk, nincs többé mit féltünk. Életünk mitsem ér. Felépünk azok ellen a hatalmasságok ellen, a melyek bennünket, nézetünk szerint, ilyen állapotba juttattak és szaporítjuk a veszélyes osztálynak amugy is nagy számát.

Ne törjük pácztát a nyomorultak felé, még akkor sem, hogy ha tévutrajtunk is. Ne feledjük, hogy a kétségbeesés a legrosszabb tanácsadó. Képzeliük magunkat az ő helyzetükbe. Bizonyára mi sem volnánk jobbak, mint ők.

Vessünk pár pillantást még az ugynevezett lelkeken, a kétségbeesettek kétségbeesésére, fogyatékos műveltségére számító izgatók működésére.

Az izgatók működése nagy fontossággal nem bír. Hiszen ezek az emberek csakis

mánya, hogy teljes elégtételt adjon Romániának. Mégis, úgy látszik, hogy a román kormány is komolyan veszi a bolgár csapatmozgalmakat, mert azt jelentik, hogy Lahovary tábornok hadügyminiszter megvált a tárcájától és átvesszi a vezérkar főnökségét, Lahovary tábornok a legkitűnőbb katonák egyike; a híres saint-cyres-i felső katonai akadémiában tanult. Boisdoffe tábornok iskola társa volt és ő nyerte el hatvannyolcz között a második prémiumot.

Florescu vizsgálóbíró tegnap este le tartóztatott az északi pályaudvaron egy bolgár embert, éppen abban a pillanatban, mikor ez Take Jonescu volt minisztert meg akarta gyilkolni. A ma reggeli kormánypartii és ellenzéki lapok nagy indignációval írnak ez elvetemült merényletről, a ki ma délig minden faggatás mellett sem akar semmit sem mondani. Zsebében egy új, hat lövésű revolvert találtak és egy Szófiában, július 18-án keltezett utlevelet.

Florescu vizsgálóbíró részletesen ismeri már a Károly király ellen szőtt bolgár összeesküvés összes szálait. A le tartóztatott bolgárok közül hárman tudnak az összeesküvésekről. Mindent bevallottak a bolgárok, azt is, hogy az összeesküvésre vonatkozó akták és tervek sokáig Bukarestben egy főrangú személyiségnél voltak elrejtve.

Az Adeverul mai rendkívüli kiadása azt hiszi, hogy az összeesküvésben nagy része van Stankovics itteni gazdasági zűrzavarának, a ki a bolgár ügyvivő, Teodorov dr. veje. A Patriotul félhivatalos jellegű lap ugyancsak ma déli rendkívüli kiadása azt jelenti, hogy az összeesküvés terve a következő volt: A királyt októberben akarták meggyilkolni és ugyaznap a több ezerre rugó bolgár-macedón bandák, melyek Ruszcsukban és Sumlában katonai gyakorlatot tartanak abban az időben bolgár tisztek fölgryelete mellett, hirtelen betörték volna Dobrudzsába és kihasználva a Bukarestben uralkodó nagy zavart, a provinciát annektálták volna Bulgáriához.

Ortási föltűnést kelt Bukarestben az összeesküvés leleplezése. Több előkelő politikai személyiség, különböző pártokból, azonnal az igazságügyi palota elé hajtatott és Florescu vizsgálóbírótól egyéb részleteket is tudakoltak. A vizsgálóbíró azonban minden további fölvilágosítást megtagadott.

Állat és gépkiallításunk.

(Saját tudósítónktól.)

Az „Erd. Gazd. Egyet.” nagy elismerést fog szerezni idei kiállításával. Volt alkalmunk megtekinteni az előkészületeket s azok alapján írhatjuk, hogy még ilyen szép és nagyszabású kiállítást az „E. G. E.” nem rendezett.

Mindjárt meglep a belépésnél 11 karam, mely a híres erdélyi magyar fajta szarvasmarha csoportos kiállítására készült. E karamokban az erdélyi rész 11 legelső állattenyésztő birtokos gazdája mutatja be igyekezetének mai eredményeit. Hisszük, hogy a kép, melyet látni fognunk, megragadó lesz és buzdító mindazokra, kik élőkön az „E. G. E.”-el a már-már pusztulásnak indult hazai fajta megmentését, magas fokra fejlesztését tűzték ki céljukul.

A csoport-kiállítások együtt 126 darab nagy állatot és 46 kis borjut foglalnak magukban. Olyan szám ez, mely egészen méltó képet ad hazarészünk gulya tenyésztéséről.

Ezeket kívül még közel kétszer annyi darab lesz kiállítva jászak mellett.

A loósztyál is rendkívül tanulságosnak ígérkezik.

ott érvényesülhetnek, a hol a kétségbeesés oly nagy, hogy a meglévő állapot mellett semmi körülmények között sem remélheti a számalomra méltó pária, hogy még boldogulhat. Az izgatók szerepe tovább nem terjedhet, minthogy a már tehetetlen és magától a rendes mederben nem működő embermateriaának lökést adjon, a mely lökés folytán az embermateria ellenkező, eddig még nem ismét irányban fejt ki tevékenységet. Ez az akcióz, — ne tagadjuk: ezt tudja ma már ugys mindenki, — nap nap után erősebb és felelmesebb lesz, mert ennek az akciónak kiapadhatatlan tápláló forrása az örökkön tartó elégedetlenség.

A társadalom forrong. A szociális bajok láthatókká, érezhetőkké lesznek. Ma már majdnem oda jutottunk, hogy a jóízűen reggeliző, ebédelő és vacsoráló burzsoázi feini kezd a sok kiéhezett, elcsenevészett proletártól.

Sha a társadalmat nem tudták megindítani a szegényeknek, szerencsétleneknek, nyomorultaknak a könnyű, megindítja a kiéhezett hordáknak törvényt, igazságot, emberi kultúrát stb. végromlással ijesztő fenyegetései.

Dr. Bárány Gerő.

Egy fiatal leány története.

— Angol regény. —

A Lauri szerzőjétől.

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA.

XXXIV.

(Folytatás.)

(68)

— Ön biztosan számíthat rám — volt a válasz; mert én nagyon szeretem Kons-

Bivalak, a mi külön speciálitásaink, szintén válogatott példányokban hoztatnak be.

Másfél száz hazai tejelő és finom gypjas juh, háromszáz darab baromfi és Erdély legszebb lófogatai egészítik ki a képet.

A baromfi kiállításon sok értékes nemesített tyúkajta és disz-galamb fogja győnyörködtetni, főképp a hölgyközönséget. Baromfiak csirkével és tojással is lesznek bemutatva.

Egészen új kezdeményezés a gazd. gépkiallítás. Idáig 14 vagonon mindenféle gép érkezett a kiállítás területére. Nagy gőzcséplő gépek, benzomotorok, kévektő arató gépek, vetőgépek, viharáguk, tejgazdasági, borászati, mérészeti, vadászati, malomfelszerelési stb. stb. felszerelések, gépek, eszközök és szerszámok egész özőne vár a kipakolásra, vagy áll csinos művészi rendben.

Vetőmagvak (közismert Mauthnerünk fölig kész kiállítása is már nyönyörű látványt nyújt), műtrágyák (Zalutnai kénkavand ipar r. t.), százfélék kosárfonási czikk, kiskocsik, kofferek, székek, szekrények, kottatartók, fotelek stb. stb., drótfonó ipari készítmények, diszkocsik és sok más egyebek, miket csak sejtteni lehet még, a gondos pakolás csövnalalatt, fogják már holnapután szórakoztatni a látogató publikumot.

Szekértők véleménye szerint ily nagyszabású gépkiallítást vidéken, ily kis erővel, majd semmi áldozattal és alig pár hét alatt még nem csináltak sehol. Ez az „E. G. E.” vezetőire elég szép elismerés.

A kiállítás megtekintésére nagyon sokan készülnek.

Egy-két nap alatt remélik a választ Darányi miniszterrel, ki nagy elfoglaltsága miatt még nem határozhatta el magát a lejtővetel illetőleg. A miniszteriumból — a kiállítási elnökség eddigi értesülései szerint — biztosan jönnek: Losonczy Mihály miniszter tanácsos (méneket is vásárol az állam részére), Pirkner János orsz. áll. teny. főfelügyelő és Schlosser Frigyes vezérkari százados.

Jön az „Orsz. Magyar Gazd. Egyet.” 5 kiküldöttel, számos Királyhágón-tul és minden erdélyrészi gazdasági egyet és gazdaságbizottság s több magyarországi nagy uradalom fötisztje.

A kiállítás ideje alatt lesz az E. G. E. irodájában az ország összes állattenyésztési felügyelőinek a miniszter által ide egybehívott orsz. értekezlete is.

A kiállítás első napján, 31-én délben a sétatéri kioszkban a vendégek, a notabilitások, jury, rend. biz. tagok és kiállítók részére ebédet ad gróf Bánffy György v. b. t. t. kiáll. elnök.

Az ebéd alkalmával, valamint a kiállítás mind a négy napján is benn: Csikai Gyuri közkedvelt zenekara játszik.

Napirend augusztus 30-án:

Állatok és kiáll. tárgyak elhelyezése, czimek felírása stb.

E napon még „tűlcs a bemenet.”

tanszot és akármit megtennék, hogy öt boldognak lássam.

Mialatt a külső telken sétáltak, Mercedes a Dysart kérésére részletes tudósítást adott neki a Konstanszal való interjújával; azt is megmondta, hogy kuzinjának az a szilárd és megrendíthetetlen véleménye, hogy az atyja végrendelete valahol Broomban még mindig megvan. Két óra hosszat beszélgettek együtt; de Mercedes egy szót sem mondott neki a Broomban levő missziójáról. Ha azt siker koronázza, minden jóra fordul; ha kudarcot vall, jobb, ha semmit sem fog arról tudni.

Dysart viszont, elmondta neki, hogy mi hozta őt haza. A háború bevégeződött, ő közbecsalást, hirt és dicsőséget aratott; de mik voltak azok Konstansz nélkül? Egyedül Konstansz adhatott neki boldogságot.

— Mit érnek nekem a dekorációk, ha ő nem láthatja azokat? Mi a hír, dicsőség, ha ő nem osztja azt meg velem? Életem elveszti a becsét előttem, ha ő nem változtatja meg a szándékát. Midőn megtalálom őtet, megmondom neki, hogy hiába utasít vissza, mert, ha lemond rólam, esküszöm, hogy az atyám pénzéből egy pennyt sem fogadok el soha! Tehát, két élet lesz szerencsétlenné téve, két szív megtörve és egy szép vagyon fog elkarosodni.

Minden pillanat, mit Mercedes Dysart századossal töltött, növelte az iránta való tisztetét. A Dysart arca nem volt olyan szép, mint a sir Austiné; de nemes kifejezésű barna arc volt, tele erőlyel és hatalommal, egy igazi hős arca — gondola Mercedes. Szeme nyíltan és egyenesen nézett annak az arcára, akivel beszélt; szája szilárd volt és csak kellemes vonásokkal körülvett; alakja magos volt, jól kifejlesztett mellet és vállakkal és erős hajlékony tagokkal. Mercedes azt gondolta, hogy soha sem látott erőteljesebb és dölcegebb férfit.

— Mercedes, gondolja — kérdi Dysart, hogy nem kellett volna Broomba jönnöm?

Jövő számunkra ígértét birjuk a rendezőségnek, hogy a katalógus szövegét is megkapjuk s akkor abból is részleteket fogunk közölni.

SZÍNHÁZ.

A vigéczek.

„Goldstein Számi”, a „Fenelányok” és talán még más kétes irodalmi értékű darabok szerzőjének újabb (de valószínűleg nem a legújabb) szerzeményét: „A vigéczek”-et mutatta be színtársulatunk tegnap a nyári színtörőben.

„A vigéczek” teljesen ráüt a testvéreire. A színpadot, a színpadi hatásokat, a külső refinériát jól ismerő ember munkája, a ki darabjában mindig sok helyet tart fenn az aktualitások számára s minden jelenetében láthatóan vadássza a hatást. Az írás mesterség nála, melyet más darabok látásából, hallásából és megfigyeléséből tanult meg. Nem pedig tehetség, a mely önmagából teremt s alkotását eredeti színekkel és egyéniségének vonásaival ruhazza fel.

„A vigéczek”-et tehát kifagratja a szerző ismert mustrát után s gyakran anyai sablon-szerűséggel, hogy egyik jelenetből kikandikált a másik. De tekintettel arra, hogy szerző hihetőleg nem óhajt ezzel a halhatatlanságra pályázni: ezenenl átterhetünk a darab előadására, a melyről konstatajuk, hogy az eg szben véve a jól sikerült előadások közé tartozik.

Igaz, hogy a fővigécznek, Bónis Lajosnak egyénisége nem bírja jól ezt az országos és emeletes vigécz-karaktert, a mit Kónyai Manóra aggatott a szerző; igaz, hogy a humorok erősebb vénája és a kedélynek sokkal több derűje szükséges Kónyaihoz, mint a mennyi a Bónis inkább komoly és lassu egyéniségében rejlik, de így is hatást ért el s a fővigéczet a közönség vigécztársával (Miklósi Gyula, Váradi Miklós) együtt nyílt színen is megtapsolta.

Dezséri és Krasznay a két kereskedő szerepében vívták ki az elismerés koszorúját, a miben Komlósi Emmának és Bilkei Irénnek is része volt. Az előbbi mint a „Szemérmes szivarvág”-hez czimzett trafik tulajdonosnője és Ősbudavár rögtönzött Karmencsítája, a másik felsőbb leányiskolai tanulmányokkal és egy „Musik”-kal súlyosbítt modern bakfiss — aratták a színpadi babért.

Szakácsné, egy az emberi kor végső határai felé járó zsidó asszony szerepében igazán pompás humorról és művészi diszkrécióval játszott. Soha sem túlzott és soha sem gízetlenkedett, a mit pedig eddigi komikánaink nagy előszeretettel gyakoroltak.

Heltainak, Leóveynek és Iványinak kis és jelentéktelen szerep jutott, de mindhármán jól aknázták ki. Mányai és H. Novák Irén asszony játszták a darab limonádé-ízű szerelmeseit. Az előadásnak se nem ártottak se nem használtak, mert szerepük egyáltalán nem tür meg semmiféle színpadi hatást.

Annál klasszikusabb volt a nagy Bonbai. Az ősbudavárban játszó felvonás egyik jelenetében pokoli hűséggel imitálta azt a talán-énekest, a mely egykor „jambó”-jányú határozni — Halló — Mercedes, ki az? kiáltá Dysart.

Felillantva, Mercedes sir Austint látta feléjük jönni, meglepetés kifejezésével az arcán. A mint közeledett, kissé kíváncsian nézett a Mercedes mellett álló katonás külsejű férfira, mintha azt kérdezné, ki az idegen és mi dolga volt ottan. — Kalapot emelt és udvariasan meghajtotta magát; de Mercedes gyanakodó kifejezést látott a szemében.

— Ő azt gondolja, hogy egy új udvarlót találtam, nevetett a leány magában; de mindjárt megtudja, hogy csalódot.

Néhány szóval felvilágosította Austint és ekkor kiderült annak az arca. Barátságosan nyújtott kezét a vendégének.

— Dysart százados — mondá, nem tudom kifejezni, hogy mennyire örülök, hogy őnt itt látom. Semmi sem adhatott volna nekem nagyobb örömet, kivéve a Konstansz visszatérése.

Az ő távolléte és hűllatagsága kemény csapás volt a szívemre.

Dysart Lance megmondta neki, hogy miért ment Broomba és sir Austin jelenősen nézett Mercedesre.

— Suarez kisasszony, tudja az ő adresszt, mondá. Tőlem megtagadta azt; de talán önnek átadja.

— A hogy az előbb mondanám, gondolkozni fogok felette — mondá Mercedes.

— Dysart százados, valóban örülök őnt Broomban fogadni — ismétlé Austin. És reményem, hogy most sokára el fog jönni az a várva várt nap, midőn őnt és Konstanszt együtt láthatom itten szívesen. Milyen tünnap lenne az nekem, a legfényesebb és legboldogabb napjaim egyike az életemben! Remélem, hogy most már, miután itt van, oly hosszasan fog nálunk maradni a meddig teheti.

— Konstanszt meg kell találnom, ellenveté Dysart. Addig nem tudok nyugodni,

— Látom, e kérdés felett nem köny-

val állítólag szertelen hódítást vitt véghez az asszonyi szívek közt. Bombai pompásan énekelte s „funiculí” viharos tapsot idéztek elő a nézőtöbbről.

Miklósi Abelesz Samu vigéczben találó alakítást nyújtott és sok derűtséget keltett.

Váradi Miklós igyekezete sem vészett kárba a derűtséget „biztosítása” körül.

A külfömben mulatságos színpadi tar-

kaságot jól fogadta a publikum. Sokat nevetett és tapsolt a kitűnően rendezett előadás alatt. (s.)

A suhancz. Kontiközkedveltségű operettje kerül holnap csütörtökön színpadra, Bilkei Irénnel a czimszerepben; a darab nagyobb szerepeit Wlassák Vilma, Váradiné, Kissné, Dezséri, Kassai és Mezei játsszák.

Doktor Szeleburdi-ból, a színház legközelebbi újdonságából, a rendkívül hálás szerepek mind első rangú erőknél vannak kiosztva és a próbák már szorgalmasan folynak, hogy a jóízű bohózat minél jobb előadásban kerüljön színpadra.

Stoll Károly, a színház szerződöttett új opera és operett rendezője szombaton érkezik Kolozsvárra és nyomban átvesszi az énekes darabok rendezését. Mint előadó énekes művész, a jövő kétén lép föl a Bögregercz. operetben, a melyben Eisensteint játssza.

A betiltott Anyaföld. Röviden említettük már, hogy egy vidéki városkában, Siklóson, egy tulajágosan óvatos főszolgabíró betiltotta Géczy István Anyaföld czimű népszínművének az előadását. A betiltásnak most az a nem érdektelen folytatása van, hogy Géczy István kártyázási pórt indított a főszolgabíró ellen, a ki darabját betiltotta.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, augusztus 29

Időjárás. Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint 1900. aug. 29-án. Az ország északi és déli részén az idő 24 órában zivataros esők keletkeztek, míg egyebütt az idő száraz maradt. A hőmérséklet maximuma 30 fokra emelkedett. Esett: 1-5 mm.: Akna-Szlatán, Ungvárt, Késmárkon, Arvaváralján, Pécselt, Csáktornya, Záhgrábon, Károlyvárosban és Debreczenben. 5-10 mm.: Egerben és Fümedben, 15 mm. Cirkoeicán.

A király köszönete és Kolozsvár tanácsa. Minden olvasónak emlékeztetben vannak még a magyar királynak ama szokatlan melegségből áthatott szavai a melyekkel köszönetet, mondott a magyar nemzetnek azokért a szeretetteljes megemlékezésekért, melyekkel ötlet 70 dik születésnapja alkalmából elhalmozták. Ebben, a most már mindenki által jól ismert köszönet iratban egyebek közt azt az ohajtását fejezi ki öfelsége, hogy az ő köszönet szavai hatoljanak el a legutolsó kunyhóba is. Ebben az ohajtásban egyben az a parancsszó is foglaltatik, hogy az arra rendelt közhatalóságok keresenek módot arra, hogy a felség köszö-

neéről értesüljön az országban mindenki. Ebből a parancsból Kolozsvár város közhatalóságának is ki kellett volna olvasnia azt a kötelességet, hogy a királynak ezt a nevezetes köszönet iratát alkalmas formákban köztudomására hozza. Hiszen nem mindenki olvas ujságot, Kolozsvárt is sokan vannak olyanok, a kik hirlapot nem olvasnak s így nem bírnak tudomással arról, hogy a király a magyar nemzet fainak ragaszkodásáért halálját és köszönetét kifejezésre juttatta. Mind vártuk, hogy Kolozsvár tanácsa plakátok útján Kolozsvár egész közönségének tudomására juttatja a király köszönetét. Ez azonban még mind nem történt meg. Ugy kell lenni, hogy ilyen dolgok iránt nincs kellő érzéke a tanácsuraknak, vagy túlvannak halmozva egyéb dologgal, s nem érték reá a király dólgaival foglalkozni. Közben pedig úgy tudjuk, a belügyminiszter is ráirt a közhatalóságokra, melyben egyenesen elrendeli a felség köszönet iratának alkalmas módon való közzétételét. Am ennek a rendeletnek sem nagyon siet a tanács eleget tenni, mert semmi látható nyomát nem fedezhetünk fel e rendelkezés végrehajtásának. Vagy tán korainak tartják ez ügyben az intézkedést?

A polgári leányiskola. Már említett tettünk arról, hogy a kolozsvári állami polgári leányiskola jelenlegi helyiségében és berendezése mellett nem képes kielégíteni a közönség igényeit, mert minden tanév elején a jelentkező növendékeknek 50—60 százalékát kellett visszautasítani az iskolai helyiség elégtelensége miatt. Most, a jelen tanévre is mint értesülünk már 120-at meghaladó számban jelentkeztek az első osztályba való felvételért a növendékek, a melyből csak 50-et lehet felvenni, tehát hetvenen felül kell ismét visszautasítani a jelentkezőket. A jövő tanévre már segítve lesz ezen az állapoton, mert — mint már írtuk is — a közköztatási kormány az iskolával szomszédos telket megvásárolta, s azon olyan épületet emelnek, hogy valamennyi osztály párhuzamosítható lesz. Az építéshez lehetőleg még az ősszel hozzáfognak ugy, hogy az 1901-iki tanévben már a párhuzamos osztályokat az új épületben elhelyezhetik. Természetesen a tanerőket is meg szaporítják. Ez uton elérhető lesz, hogy az iskolában a növendékek mai létszámának kétszeresére részesülhet oktatásban, a mely intézkedéssel egy nagyon is érzett hiányon lesz segítve. Ez a kitűnően vezetett tanintézet ez által abba a helyzetbe jut, hogy a közönség igényeit teljesen kielégítheti, a miben öröme telhetik elsősorban a szülőknél, másodsorban pedig a tanügy minden barátjának, mert ebben az iskolában a leány növendékek minden tekintetben kifogástalan és eredményes oktatásban részesülnek. E tekintetben igen érdekes adatot tudunk. Ugyanis a kolozsvári állami tanítónő képző intézetbe a jelen évben az ország polgári iskoláiból összesen 21 jelesen végzett növendéket vettek fel s ebből 11 növendék a kolozsvári polgári leányiskolából került ki, tehát ez az egy iskola maga 50 százaléknál több jeles növendéket adott a tanítónő képzés ügyéért. A mi legalább is fényes eredmény.

Mennyi bélyeg kell a külföldi levelekre? Az osztrák postaigazgatás már ismételten felszólalt a Magyarországból

mag az ő hollétét fel nem fedezem és a határozatát nem tudom.

— En az ön érzelmeibe teljesen bele tudom magam találni — mondá Sir Austin. És, midőn Dysart Lance látta azt a gyöngéd, szerető modort, melylyel a fiatal báró Mercedeshez fordult, rögtön megértette, hogy Broomnak a tulajdonosa miért rokon-szenvezett oly szívesen vele.

XXXV.

Sir Austin megszerette a vendéget. — Ő egyike a legkitűnőbb férfiaknak, kivel valaha találkoztam! — mondá lelkesedéssel.

De Kontansznak a viselkedése rejtély volt előtte. Néha kész volt amiért Dysartot nem akarta magával a szegénységbe rántani és nem akart eszközöl szolgálni arra, hogy az ő miatta az atyja vagyonától meglegyen fosztva; máskor ismét azt mondta, hogy egy olyan férfért, a milyen Dysart Lance, mindent meg kellene tenni és elmenni vele. Amerikába, vagy akár merre, a hova az kívánja.

A két férfi ösztönszerűleg szerette egymást; teljesen bizak egymásban és a Hildropi ügyről tartózkodás nélkül beszéltek. Dysart Lancelot azt mondta, hogy a helyzetet megértette. Azt állította, hogy Konstansznak egy értelemben igaza volt; azonban, ámbár az apátságot erkölcsi szempontból itélve a dolgot az övé volt, de az ország törvénye által a Laurayne családnak joga van hozzá.

— Szívemből kívánom, hogy bár a Hildropi Apátság a tenger fenekén volna! — kiáltá sir Austin.

— Ottan senkinek sem lenne hasznára — viszonzá Lancelot mosolyogva. És csak azt kívánom, hogy bár Konstanszt rá tudnám beszélni, hogy fedje el azt, jöjjön hozzám és hagyja el velem ezt az országot. (Folytatása következik.)

Ausztriába elégtelenül bérmentesítve feladott levelezőlapok nagy száma miatt. Ujabban eszközölt feljegyzések szerint egyedül a bécsi központi levélkészítő hivatalhoz hat hét leforgása alatt 34260 elégtelenül bérmentesített levelezőlap érkezett Magyarországból. Ezen hibás bérmentesítés azon körülménynek tulajdonítható, hogy a közönség a folyó év január hó 1-ével életbe lépett tarifás változásokat még most sem veszi figyelembe s Ausztriába szóló levelezőlapjait még most is 5 fillér helyett 4 fillérrel bérmentesíti. A közönség tájékoztatására ez alkalomból ismételten közöljük, hogy a külföldre szóló egyszerű levél díja 25 fillér, a levelezőlap díja 10 fillér; Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Szerbia és Montenegróval való forgalomban pedig a levél díja 10 fillér, a levelezőlap díja 5 fillér.

— **Pályázat a Gyertyánfi jutalomra.** Az EMKE igazgató választmánya ezennel pályázatot hirdet a Gyertyánfi István kir. tanácsos, nyug. áll. paedagogiumi igazgató által tett alapítvány, 1899. évi 200 koronás kitüntető jutalmának elnyerésére. Pályázhatnak oly erdélyrészi népiszkolai tanítók és tanítónők, a kik az Eötvös-alapnak is tagjai és ezenkívül megfelelő bizonyítvánnyal mutatják ki, hogy hivatásuk körében huzamosabb időn át nemzeti szempontból kiváló sikerrel működtek. A folyamodványok folyó évi szept. hó 30-ig Kolozsvárra, az EMKE igazgató választmányához küldendők be. A kijelölést az EMKE igazgató-választmánya ejti meg.

— **A hola Kossuth-nóta született.** Senki sem tudja, ki írta a zenét, ki írta a szöveget, csak azt tudjuk, hogy negyvennyolczban megszületett az ének s

„Kossuth Lajos azt izente,
Elfogyott a regimentje“
sasszárnyakon bejárta az országot.

Azt tudjuk, hogy a Kossuth-nóta Czeglédén született. Kossuth lelkesítő beszédét tartott és ennek hatása alatt a város és vidék ifja, véne rohant, hogy belépjen a Kossuth regemetébe. A 16 éven alóli ifjakat és a 40 éven felüli férfiakat vissza utasították. Ezek zugolódtak, sirtak, káromkodtak, hogy ők nem vehetnek részt a haza védelmében.

A mellőzöttek elégedetlenségét a Kossuth-nóta oszlatta el. A mikor szárnyra kelt az, hogy

„Ha még egyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni
Éljen a Haza!“

Ebből minden otthon maradt megértette, hogy a második izenetre őket is beveszik honvédek.

Czeglédén Kossuth Lajos neve napja évfordulója alkalmából a kolozsvári orsz. tört. ereklye muzeum öre felkereste azt a tért, a hol Kossuth történelmi emlékü beszédét tartotta.

Kossuth Lajos térnek keresztelte el a város hazafias közönsége ezt a piacot. Itt van a 4 évelőt épült új város háza. Ez épületben kegyelettel őrzik azt az asztalt, mely előtt Kossuth Lajos beszélt. A közgyűlési terem Kossuth 48-beli és öreg kori arcképeit őriz. A tanácskozási teremben is ott van a Kossuth kép, ott van díszes keretbe foglalva annak a 100 tagú küldöttségnek arckép csoportja, a mely küldöttség Czeglédén független polgárokból 1877. jan. 12-én felkereste Kossuth Lajost, hogy hazatérésre bírja s átnyújtsa a mandátumot.

Az öreg Mészáros bátyja, a ki a küldöttségben részt vett s a ki az erdélyi vendégeknek a relikviákat mutatta, ma is könnyezve emlékszik erről. A tanács terem falain szépen csoportosítva látható az aradi 13 életnagyságú szobra. Czeglédén ma is minden férfi Kossuth szakált visel. A polgárság nagy többsége magyar ruhában jár. Szóval az alföldi város népe szóban, érzelemben, szokásokban és viselkedésben nem engednek semmit az 1848-ból. A czeglédéi nép ezen felül rendkívül vallásos. A katolikus és református templom zsufolva volt vasárnap reggel és délelőtt.

— **A bíróságok köréből.** A holt szezon végének közeledtével a helybeli kir. bíróságok szabadságon volt tagjai nagy részben visszatértek már Kolozsvárra. A kir. törvényszéknél Szentkereszty Zsigmond bír. elnök még szabadságon van, de Szász Béla kir. ítélő tábla kiro már befejezte szabadságát. Szabadságon van még a törvényszék bírái közül Szentkirályi Gyula dr., akit távollétében Kócsi Andor bíró helyettesít. A városi járásbírósg vezetője Herczeg Zsigmond bíró visszatért már városunkba s átvette a bírósg vezetését. E bírósg tagjai közül most csak Bartók József, és a közkedvelt, derek fiatal albíró van szabadságon, a mit pár nap előtt kezdett meg.

— **Rossz a purzicsán.** A kolozsvári dohánytőzsdékben purzicsán dohány név alatt áruba bocsátott trafik termék minden egyéb, csak nem purzicsán dohány. A fogyasztó közönség zugolódik s tüzetes egybeazonosítás után konstataulta, hogy a dohány, melyet purzicsán felíráttal ellátott papírra göngyölnek, tulajdonképpen szász dohány, mely tudvalevőleg négyszer olcsóbb, mint a purzicsán. A

fogyasztó közönség e megkárosítása nem igazságos és nem megengedhető. A pénzügy minisztert kéri, vessen véget ennek az eljárásnak s adasson olyan dohányt purzicsán név alatt, a milyent illik.

— **Gyógyszertárak és a közönség.** A közönség köréből sokszor vettünk panaszt a gyógyszertárak bizalmatlansága miatt. Értjük ez alatt azt, hogy pénz nélkül nem akarják kiszolgáltatni a receptet. Hát hiszen ez ellen nem is lenne kifogásunk. Minden hitel koczkázatos, s jobb üzletember az, a ki bizalmatlan, mint a ki fűnek-fának bizalommal hitelez. Csak hogy a gyógyszerésznek is meg kell válogatnia, hogy kivel szemben bizalmatlan. Ezt azért hozzuk fel, mert épen most fordult elő egy olyan eset, mely miatt föl kell szólalnunk. Egyik legelső főtéri gyógyszerárba küldött receptet egy honvéd-százados, a honvéd törzsvorosa aláírásával. Meg volt jelölve az is, hogy kinek kell az orvosság. Az illető gyógyszerész nem akarta kiszolgáltatni a 96 fillér összegű receptet. Ezt bizony furcsának találjuk mi is. Ismerjük az erre vonatkozó szabályzatot, a mely azt mondja, hogy kifizetetlenül nem köteles csak sürgős receptet kiszolgáltatni a gyógyszerész, mégis felhívjuk a gyógyszerésznek figyelmét, hogy hasonló esetekben saját érdekükben több tapintattal járjanak el.

— **Küry Klára ágense.** Furfangos szélhámos asszony felett hozott ma ítéletet a kir. ítélőtábla büntető tanácsa. A neve Stefanek Antalné. szül. Thalwieser Anna. Valamikor varrással kereste meg a kenyért. Később csalásra adta a fejét. Butorozott szobát bérelt Skrusny Ferencznénál és hálából rutul becsapta ezt a szegény asszonyt. Elhitette vele, hogy ő nagyon jó viszonyban a főváros összes színésznőivel, a kik mindig hozzáfordulnak, ha pénzre van szükségük.

— Bizony lelkem, még Küry Klára is sokszor megszorult, ilyenkor aztán annyi kamatot lehet tőle kicsikarni, a mennyit csak akarunk. Komáromy, Bárdy Gabi meg örökös pénzzavarban vannak, ha tehát önnek van egy kis pénze, általam könnyen megtízszerezheti.

Skusnyénának nagyon megtetszett a pénzszerzés e könnyű és biztos módja és a nagy művésznőknek nem kevesebb, mint 3247 forinttal állott rendelkezésre. A mikor pedig a fizetési határidő letelt és az asszony pénzt kért, a szélhámosnő nagyon ügyes kifogásokkal hallgattatta el. Hozott neki színjátszókat és azt mondta, hogy Küry Klára küldi a várakozásért. De gyakran kedveskedett háziaszonyának egyéb ajándékokkal is, sőt egy ízben egy teljes garnitúra selyembutorit vett neki, azt mondvá, hogy ez a Bárdy Gabi ajándéka. A csalónő gazsága azonban csakhamar kislült és az asszony a budapesti törvényszék elő került, a hol mindent tagadott. Azt állította, hogy a kölcsönöket ő kapta és a házi asszonya még uzsoráskodott is vele. A törvényszék Stefaneknél család büntette miatt két évi fegyházra ítélte. A kir. ítélőtábla, mely ma foglalkozott ezzel az ügygyel, dr. Weisz Ödön védője és Fittler Bálint főügyész helyettes vádbeszédének meghallgatása után Zubovics Román bíró előadása alapján helyben hagyta a törvényszék ítéletét.

— **Tüz Remeteszege.** Tüz volt kedden délután 3 órakor a Marosvásárhely városától egyegyed órányi levő Remeteszege községben. A tűz cséplés közben a cséplőgéptől támadt s nagy szélben a körülötte levő összes gabonát és szalmát elhamvasztotta. Szerencsére a kicséplőt gabona nagy részt el volt hordva, de így is elégett 8 asztag buza, egy néhány nagy csomó szalma és magát a cséplőgépet sem birták megmenteni. A tűzhez a marosvásárhelyi önk. tűzoltó-egylet Oroszlány István főparancsnok vezetése alatt két szivattyúval kivonult és másfél órai kemény munka után legalább a középső megmentette a pusztulástól. A tűznél azonnal megjelent Déry Zoltán alispán is.

— **A fecskék és golyák távozása Kolozsvárról.** Közeledik kisasszony napja s a fecskék csoportosulnak, gyülekeznek, hogy vándor utra keljenek. A golyák is tömegekbe verődve keringenek a mezők felett.

A hazánkba érkező fecskék száma évről-évre apad, a minék oka az, hogy utközben százezrével öldösk, pusztítják gonosz emberi kezek. A fecskék eme számbeli apadásával növekedik a száma nálunk a legyeknek és szunyogoknak, melyek rendes táplálékát képezi a fecskéknek.

— **Nyugalomba vonuló járásbíró.** Schopff Gyula, a hidalmási járásbírósg érdemes vezetője, szeptember 1-ével nyugalomba vonul. Schopff Gyula, mint vizsgálóbíró, sok ideig működött volt a helyi törvényszéknél s abban az időben az itteni intelligens társaságnak kedvelt tagja volt. Nyugalomzatása következtében ismét visszaköltözik Kolozsvárra.

— **Villamos világítás mindenütt.** Még a kultura alacsony fokán álló Horváthország is tultesz Erdélyen és Kolozsváron. Városaiha egymástól vezetni bbe a villamos világítást. Zimony vára alig fél akkora, mint

Kolozsvár és összes utcáit, tereit és magán házaít villamos fényvel világítja ma. S dacára annak, hogy a villamos gőzzel állítják elé, még is olcsóbbá kerül a polgárságnak, mint más világító anyag.

— **Megvételre kerestetik egy jó karban levő 4 vagy 5 számú vasszekrény.** Czim a kiadóhivatalban. Értekezhetni Csifó Salamon, unitárius püspöki titkár urnál.

— **Műkedvelői előadás.** A szép-kenyerű szent mártóni műkedvelői társulat e hónap 22-én báró Rudnyánszky József védnökségével tartotta meg ez évben második műkedvelői estélyét, meglepő erkölcsi és anyagi sikert aratva. Jelentékeny dicséret illeti különösen a rutinus műkedvelőket, mert ottan az oláhságnak valóságos fészében bizonyos missziót teljesítenek jótékonykészlő műkedvelő előadásai rendezésével. A mostani élvezetes színházi este különben oda vonzotta Kolozs, Szolnok Doboka és Torda Aranyos megyék színe javát és a szép számú közönség mindvégig jól mulatott Máthé Gyula hírlapíró ez alkalomra írott kis egyfelvonásos bohóságán. „A nagy néni vendégei“-n és sokat tapasztalt a tehetséges szerzőnek és az ügyes műkedvelőknek egyaránt, a kik mindannyian sikeresen helyt állottak. Lénárd Miklós ugyan-csak könnyedén mozgott a hevenyében rögtönzött színpadon és igen előnyös kvalitásokkal rendelkező műkedvelő-vénájáról tett tanubizonyoságot egy szemtelen inas nehéz, de háládatos szerepében. Mint Eufrozina szobacizius személyesítője meg Máthé Ilonka kisasszony, a kolozsvári tanítónőkepezde legkiválóbb műkedvelője aratta az osztatlan sikert. A kisasszony külön számmal is szerepelt az izléssel összeállított műsoron és Szabó Jenőnek „A vak“ című magvas költeményét szavalta el igen nagy hatással. A többi műkedvelők Késmárky Annuska, Máthé Margit és Klárka, Lénárd Bálint, ifj. Máthé Gyula és Sebesi Bandi is nagy igyekezettel és ügyesen oldották meg a rájuk bízottakat és kivették részüket külön-külön és együtt véve a színházi este sikereiből. A műsor után a fiatalság tánczra perdült és a hajnali órákig a legjobb hangulatban mulatott az öregekkel. A műkedvelő társulat különben több oldalról meghívást kapott az esetleges vendégszerelésre, így a többek között megkérték, hogy Deesen és Szamosújvárt is tartson egy-egy műkedvelői előadást a tél folyamán.

— **Vasutasok sztrájkja Angliában.** Londonból táviratozzák nekünk: Minden jel arra mutat, hogy Angliában legközelebb kitör a század legnagyobb sztrájkja: az összes vasúti alkalmazottak sztrájkolni készülnek. A sztrájk oka, hogy a legnagyobb vasúti társaságoknál az alkalmazottak bér-emelést követeltek s a társaságok nem akarják a bér-emelést megadni.

— **Szeptember elsejétől.** Jéttanulólány teljes ellátást kaphat husz forintjával. Czim Kölközép-utca 50. szám.

— **Követeljük mindenütt Emkegyűjtőt.**

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

Harcz mind haláláig

London, aug. 28.

Az esti lapoknak jelentik Pretóriában tegnap kelettel: Hír szerint az angolok Botha ellen reggel újra fölveték a harczot, a mely azzal végződött, hogy az angolok keresztültörték az ellenség vonalait, mire az ellenség visszavonult. Az angolok vesztesége állítólag nagy.

Pretória, aug. 28.

De Vet egy kis sereggel főbukant Heilbron közelében. Hír szerint Steyn és Krüger elnökök egyesültek. De Vett emberei közül 25-öt szombaton Pretóriától északnyugatra elfogtak. A pretoriai burok azt beszélik, hogy Botha még egyszer szembe száll az angolokkal és befejezi a háborút. Steyn és Krüger elnököknek állítólag az a szándékuk, hogy a Lelagoa-öblön át elhagyják az országot. Nyugaton most már meglehetősen biztos a terület. Abból, hogy a burok kapitulációja Karrysmith mellett egy időbe esik De Vett visszatérésével, azt következtetik, hogy az oránjei burok nem akarnak más expedícióhoz csatlakozni. Miként Karrysmithnél, ugy Keidelbergnél és Standertunnál is igen sok bur tette le a fegyvert. Ezekkel az új proklamáció szerint fognak elbánni.

Oroszország.

Bpest, aug. 29.

Szent-Pétervárról innak: Oroszország nehéz választás előtt áll. Ha komolyan akarja mandzsuoországi állását és Khinában való első helyét megtartani, akkor ország ázsiai részében óriási részében óriási hadsereget kell ott

fenntartani. Szakkörök azt mondják, hogy két millió harczosra lenne szükség. Akkor pedig Németország és Monarchiánk határán központosított rengeteg hadseregét vissza kell hogy vonja, vagy legalább e sereg zömét, mert az ország tönkre jut, ha két ily kolosszális hadsereget kellene fenntartania. Most vagy ide vagy oda, ez a kérdés, melynek megoldását egész Európa, persze különböző okokból, várva várja.

Transvaal.

London, aug. 28.

A transvaali háboruban már alig telik örme a brit népnek. A „Westminster Gazette“ attól fél, hogy a helyzet Transvaalban szomorú meglepetéseket nem fog kizárni, sőt azok egész váratlanul bekövetkezhetnek. Az ausztráliai segélycsapatok már ott hagyták az angolokat, kik méltatlanul bántak velük. Az amazoknak szánt meleg ruhákat és élelmiszereket ezek elvették, maguknak felhasználék és az ausztráliai nem ritkán kénytelenek voltak a kanadai segélycsapatokkal egyesülni az angolok ellen igazuk megvédésére. Így nézett ki Roberts lord hadseregénél!

A román király Ischlben.

Bécs, aug. 28.

A román királyi pár ma délután Bécsbe érkezett. A király ő felsége látogatásra Ischlbe megy, a királyné pedig Neu-Wiedbe utazik. A pályaúdváron Cantacuzene román ügyvivő fogadta a királyi párt.

A belgrádi osztrák-magyar követ a királynál.

Ischl, aug. 28.

Egereggi Heydler báró belgrádi osztrák-magyar követ ma délelőtt kihallgatáson volt a királynál és azután hivatalos volt ő felsége családi ebédjére.

A Zenta Csifuban.

Bécs, aug. 28.

Távirati jelentés szerint a Zenta osztrák-magyar hadihajó csifuba érkezett. A Mária Terézia osztrák-magyar hadihajó jelenti: Alickerhauser sorhajó-hadnagy parancsnoksága alatt álló osztrák-magyar különítmény e hó 20-án bevonult Pekingbe. Az orosz és japán különítmény Pekingben tul észak felé nyomult előre.

Oroszországnak pénz kell.

London, aug. 29.

A Morningpost washingtoni tudósítója azt táviratozza lapjának tegnapi kelettel, hogy értesülése szerint az orosz kormány amerikai pénzembereknel magánuton tudakozódott, hogy függő hadikölcsön fölvétele New-Yorkban lehetséges volna-e.

A kínai dolgok rendezése.

London, augusztus 29.

A Reuter ügynökségnek jelentik Washingtonból, hogy sem az Egyesült-Államok nem hívtak meg más kormányt a kínai dolgok jövődöbeli rendezése felöl való tanácskozássra, sem maguk nem kaptak ilyen meghívást más államtól.

Orosz hadi szervezkedés.

Pétervár, aug. 28.

A hivatalos lap jelenti, hogy Basily kamarást és valóságos államtanácsost, a külügyminiszterium első osztályának igazgatóját a külügyminiszterium első tanácsosává nevezték ki. Ugyancsak a hivatalos lap közlése szerint a cár elrendelte nyolcz golyószóró-üteg alakítását, a melyeket a szélső Keletre rendelt négy szibériai hadtesthez osztanak be kettesével. A kozágság mozgósított csapatainak kiegészítésül Csinában egy kozáklovas-század s Norcsinszkben egy gyalogszázadot alakítanak.

Az egyetemi tanács határozata ellen.

Budapest, aug. 29.

Az egyetemi tanács határozatot hozott, hogy a magukat radikálisoknak nevező ifjakat fegyelmileg megrójjá. Kimondta, hogy a jövő tanévben egyikük sem részesül semmi kedvezményben, vezetőiket Weiler Ernőt, Detsi Istvánt, Sielberstein Ötvös Leót két félévre az egyetemről elutasítja, újraalakulási indítványukat visszautasítja, s kimondja, hogy alapszabályok nélkül újra megalakulni ne merészkedjenek. Az egyetemi tanács ezen végzése

ellen a radikális ifjak főlebbezni fognak a kultuszminiszterhez.

Ülést tartottak, melyen elhatározták, hogy a párt teljes erejéből mindent el fog követni, hogy orvoslást kapjon, mert vezetőivel teljes szívvel és lélekkel egyetért s kész a legelkeseredettebb küzdelemre, hogy vezetőinek jog és igazság alapján minél előbb elégtételt szerezzen.

Mivel felettes hatóságokkal nem akarnak viszályba bocsátkozni, mert látják, hogy valószínűleg a radikális szótól riadnak vissza, elveik teljes fenntartásával belépnek az újonnan alakult liberális egyetemi ifjak pártjába.

Egy anarchista letartóztatása.

Budapest aug. 29.

Tegnap itt egy detektiv letartóztatta Tomazio Giuseppe velencei olasz munkást, a ki álnév alatt lappangott. Tomazio állítólag bűntársa Lucheheninek és a királyné meggyilkolása után szökött Budapestre.

A román—bolgár konfliktus.

Bécs, aug. 29.

Komoly politikai körök nem hiszik, hogy Románia és Bulgária között kitörjön a háború. Azt azonban beszélik, hogy Ausztria és Magyarország intéző köreinek régi eszméje, hogy **Románia egy európai mandátum alapján vonuljon be Bulgáriába a rend fentartására.**

Bukarosf, aug. 29.

Itt azt beszélik, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem a lemondás eszméjével foglalkozik.

Bukarest, aug. 29.

Ma reggel a gorygyevói rendőrség egy Ruszcsuból jött embert fogott el, a ki magyarországi román papiruhába volt öltözve.

A nála talált iratokból kitűnt, hogy **a szofiai forradalmi bizottság egy kiküldöttje. Neve: Moririow. Háromezer frankot találtak nála aranyban.**

Továbbá három levelet, Bukarest térképét, egy revolvert és két török tört.

Végtárgyalás Bresci ügyében.

Bpest, aug. 29.

Bresci tegnap ügyvédének azt mondta:

— Tudom, hogy szerepe igen hálátlan lesz.

Végtárgyalásán a nőknek nem adtak jegyet.

Brescit szigorú őrizet alatt kísérték a börtönből az esküdtszék épületébe. A börtönőrök mellett a tüzér katonák is viselnek őrségi szolgálatot, ügyelvén, hogy mérénylet ne történhessék.

Az óvatosságra szükség van, mert névtelen leveleket kaptak, melyben az anarchisták kijelentették, hogy a házat légbe fogják röpteni.

A tárgyalást holnap fejezik be. Összesen 15 tanu van beidéztve, 10 az államügyész és 10 a védelem részéről.

Az esküdtek kisorsolásiág Bresci nyugodtan ült helyén.

Hírlík, hogy a kérdésekre nem fog felelni.

Ügyvédje a tárgyalás elhalasztását kéri, melyet azonban el fognak vetni.

Medve Miklós ügye.

Budapest, aug. 28.

Több lap azt írta, hogy Medve Miklóst külöldi gyógyintézetbe szállították. Szűlői nyilatkoznak, hogy nem igaz, mert a birtokon idözik.

Főszerkesztő:

EARTHA MIKLÓS

Felold szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Tisztelettel tudatom üzletársaim és ismerőseimmel, hogy *Farkas Adolf* meghozott mai naptól megszűnt nálam alkalmazva lenni, ezért nevemben semmi üzletet nem köthet és pénzt nem vehet fel.

Szamosújvárt, 1900. aug. 26.

Jakobi Dávid.

Iroda-helyiség változtatás.

A Trieszti Általános Biztosító-Társaság

(Assicurazioni Generali)

iroda helyiségét a *Szentegyház utca 6. szám alá* (Róm. kath. Status-palota) helyezte át. Ugyanott található **Fleischl Izó** galbana és termény irodája. 4—5

Alacsonyabb és szabott árak.